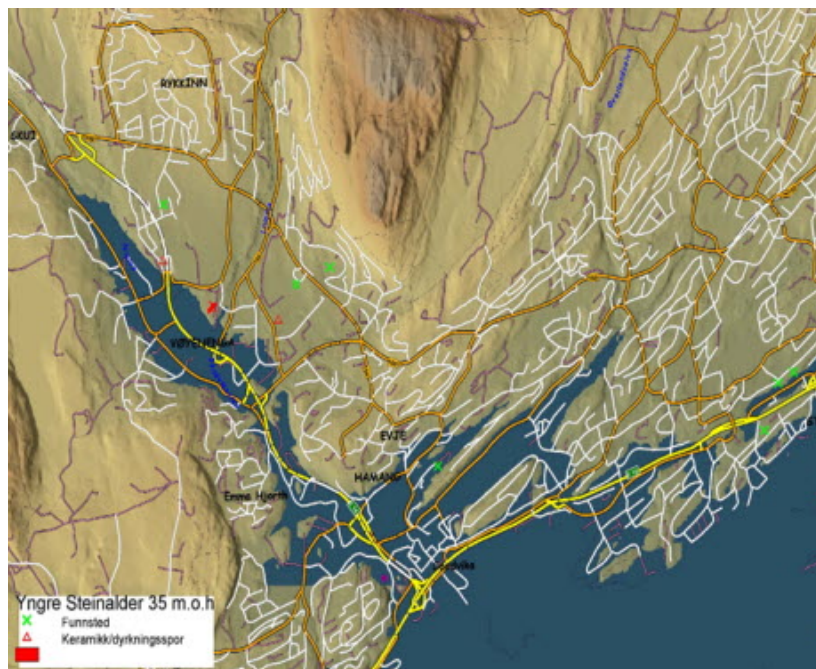

Bærum i yngre steinalder

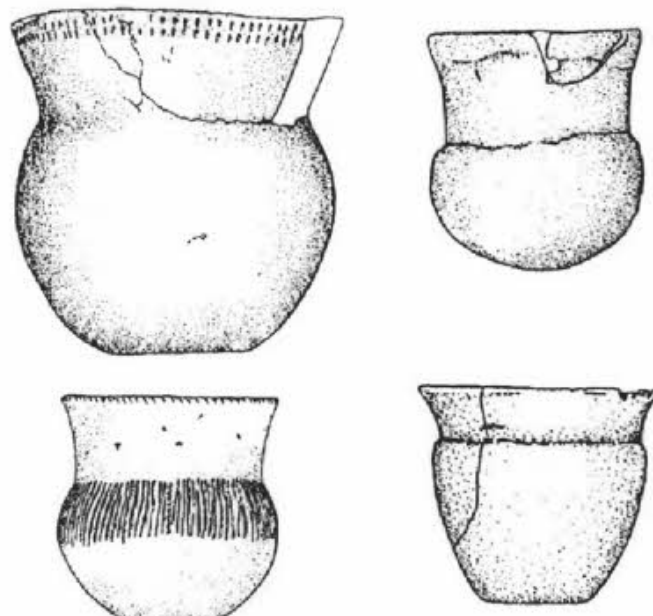
Tema for månedens kulturminne i 2012 er ulike typer fornminner som finnes i Bærum. Med fornminner menes kulturminner fra før år 1537 e. Kr., det vil si før reformasjonen. Fornminnene representerer et tidsspenn på drøye 8000 år fra eldre steinalder til og med middelalder. Disse er automatisk fredet. I desember 2011 var det 150 lokaliteter med 549 automatisk fredete kulturminner i Bærum.

Bærum i yngre steinalder (4000-1800 f.Kr);

I denne perioden holder klimaet seg fortsatt behagelig varmt og landhevingen tiltar. Havnivået holder seg mellom knappe 40 meter over dagens ved overgangen eldre til yngre steinalder og har falt til knappe 15 meter ved overgangen til bronsealderen 2000 år senere. Dette innebærer at Bærum's kystlinje så fullstendig annerledes ut enn dagens, og ville for oss vært ugjenkjennelig.

Hovedskillet fra eldre steinalder er innføringen av jordbruk og husdyrhold. Introduksjonen til denne omleggingen var av enkel karakter og var et tillegg til tradisjonell jakt og fiske i Sørskandinavia. Dyrking av korn ble ikke utbredt før mot overgangen mot bronsealder, da med bygg og hvete som de viktigste sortene. Teknologien gjennomgikk delvis store forandringer. Redskaper av stein ble mer delikate. Slipte redskaper ble mer vanlig. Introduksjonen av keramikk sees på som en av de største framskrittene teknologisk sett, og som en indikator på at befolkningen nå ble mer bofaste enn i eldre steinalder.

Området Vøyenenga og Dønski:

I Bærum er det gjort en rekke funn av slipte tykknakkete og skafthulløkser fra perioden. Større boplasslokalteter er i midretall, men i området Vøyenenga/Dønski er det gjort flere oppsiktsvekkende funn som indikerer en kontinuitet i boplasser/befolkning fra yngre steinalder og inn i jernalderen.

Ulike deler av området har blitt undersøkt av arkeologer i flere omganger. Både på Vøyenenga og Dønski, hvor kulturhistorisk museum hadde utgravninger i henholdsvis 2004 og 2007, ble det funnet traktbegerkeramikk. Denne er typisk for perioden og bidratt til navnet til gruppen som tok den i bruk. "Traktbegerkulturen" var den første jordbrukende gruppen på Østlandet. Deler av åkerlappen til denne kulturen er muligens blitt påvist på jordet ved hovedbygningene på Wøyen gård. Det ble her funnet ardsplor som muligens kan dateres 5000 år tilbake. Arden er en forløper og noe enklere utgave av ploegen, som ble introdusert i jernalderen noen tusen år senere. Dette området er dermed et av de første områdene i landet hvor man kan si at her bodde det folk som kultiverte jorden som en del av sitt næringsgrunnlag for 5000 år siden.

Litteratur

Glørstad, Håkon (2006): *Varia 61; Steinalderundersøkelser*. Kulturhistorisk Museum Fornminneseksjonen. Faglig program bind I

Østmo, E og Skogstrand, L (2006). Viking. "Nye funn av traktbegerkeramikk ved Oslofjorden".

Nettkilder:

[Akershus kulturnett](#)

[Askeladden](#)

[Kulturminnesøk](#)

Kart: Bjørn Christian Edvardsen

Foto og illustrasjon: Kulturshitorisk Museum, Oslo.

Bjørn Christian Edvardsen